

Per Inge Torkelsen
Klovn

Røyking og trivsel

Me vett at det kan ver farligt å røyka. Me vett det. Korvidt passive røyking e så farligt e der delte meiningar om, men me ser trenden så gjør folk allergiske bare de ser ein utende sigarett. Og me oppleve kver dag å ble udskjelde, forviste og kasta ud fra det offentliga rommet. Me vett allerede at me e ein pariakaste så ska bekjempas med adle midler, lovlige og ulovlige. Hensikten hellige middelet.

Har det gjerna gått litt for langt? Ka tid kan me forventat at Høybråten og taliban-gjengen komme med *ett* forslag som kan gjør kverdagen litt lettare for den drøye millionen som e røykare? Ka tid e der någen så tør å fokusera på *trivsel* i helsedebatten?

Det bør ikkje komma som ei bomba at trivsel e viktig i behandlingsøyemed. Hvis du kan få pasienten positive og optimistiske, hvis du klare å skaba trivsel, då blir pasienten lettare og fortare friske.

For røykare e røyken et trivselskabande element. Røyken har i tusenvis av tilfeller ført te færre liggedøgn på sykehuset. Fira timar itte fødselen vil morå opp av sengå, og stavra seg inn på røykerommet. Nå må de opp av sengå, ner i heisen, øve parkeringsplassen, inn i skogen, og finna ei steinhula. Då ligge de heller fira dagar ekstra i sengå, og syns synd på seg sjøl.

Det e tragikomisk å kjøra forbi sykehus i våre dagar. Spesielt om vinteren. Midt i snøen ser du 30–40 pasientar, i pysjamasane sine, så står og hutre og røyke. De blei lagt inn for flass eller fodsopp, og daue av lungebetendelse tri dagar seinare. Det e Norsk Helsevesen på sitt besta og mest udspekulerta.

Røykeloven vil gje ein million mennesker ein forringa livskvalitet. Mange ensomme mennesker som går ud for å få seg ein drøs, et glass og ein røyk. Disse vil nå måtta holde seg hemma, merr ensomme enn någen gang før. Folk så har røykt i 60 år, og som syns røyken e den einaste trofaste gleden de har.

Selvfølgeligit ska me ta hensyn te ikkje-røykerane. Det e ikkje det det handle om. Det handle om det modsatta. E der någen som, i fullt alvor, meine at det e umuligt å bygga røykerom med skikkeligt avtrekk? E der någen som, i fullt alvor, meine at ein røykar på ein parkeringplass med 600 forurensande bilar representere ein gedigen helsefare for de, så her kan de oppleve passive røyking? Hvis der fins någen så meine dette, så bør de ta seg ein røyk. Ein sigarett føre te at du roe deg ner, ein sigar føre te fred i sinnet og ei piba føre te ettertenksomhed og den gode diskusjonen. Der ingen så banke kånå si i nikotinrus.

Me må ikkje legga oss på amerikalinjå så satse udelukkande på *frykt*. Me må ikkje hørta på Gro og Høybråten, og ble livredde for at me e for tynne, for tjukke, har for små bryster, for store øyrer, ikkje røyka, ikkje drikka, ikkje snakke i mobil, ikkje spise gilde mad, ikkje spisa sukker, ikkje spisa salt, ikkje spisa egg, og ikkje smila og le. Me må ikkje enda opp med at det einaste me har igjen e surt og bittert.

Eg har hatt ein del jobbar innen psykiatrien. Her e røyken ofta den beste medisinen de kan få. Nå ska røykerommå fjernas. Pasientar, som ikkje fungere uden tesyn, må nå udendørs, i skogen, for å røyka. Dette blir umulige forhold, og eg vett at der vurderes å søga om dispensasjon fra røykeloven. At de ønske å beholda røykerommå.

Det e gjerna ein begynnelse. Røykare påføres allerede psykiske lidelsar, og hvis me nå får hjelp te å bli enda litt sygare så får me gjerna røykerom. I et spinnegale samfunn kan det ver ein fordel å ver spinnegalen. E det ikkje *asyl* det hette?

I neste nummer:

- Behandling av akutt hjerteinfarkt
- Innvandrere og akuttpsykiatri
- Nevropatiske smerter
- Epilepsi etter hjerneslag
- Pasienterfaringer fra primærhelsetjenesten

Som lauv er du og eg
Fort skjelvande, og fort borte.
Kom –

Tarjei Vesaas